

Factsheet

Registratie en traceerbaarheid van ingevoerde vuurwapens

In België worden jaarlijks heel wat vuurwapens ingevoerd. Een degelijk en efficiënt registratiesysteem is niet alleen belangrijk om te weten waar die vuurwapens na invoer uiteindelijk terecht komen, maar ook om het illegale circuit in vuurwapens te bestrijden.

De invoer van vuurwapens in Vlaanderen

In België hebben zowel de federale overheid als de gewesten bevoegdheden bij de controle en registratie van vuurwapens. De afgifte van vergunningen en erkenningen voor het *verwerven, bezitten en (binnenlands) verhandelen* van vuurwapens wordt geregeld door de federale wapenwet. De gewesten zijn verantwoordelijk voor de regulering en controle van de *invoer* van vuurwapens.

In de periode 2006-2011 werden door de Vlaamse Dienst Controle Strategische Goederen (DCSG) voor 11,4 miljoen euro licenties uitgereikt voor de invoer van vuurwapens, voornamelijk aan particulieren en handelaars. De handelaars geven meestal geen eindgebruiker op bij hun licentie-aanvraag, omdat ze de wapens doorgaans invoeren voor verkoop in hun wapenhandel en niet voor een specifieke bestelling.

De Vlaamse overheid levert de licenties af voor de invoer van de vuurwapens in Vlaanderen, maar daarna verschuift de verantwoordelijkheid voor de opvolging van de ingevoerde vuurwapens van het gewestelijke naar het federale niveau, met bijvoorbeeld een belangrijke rol voor de politie en de provinciale wapendiensten. Samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de verschillende betrokken overheidsdiensten is dan ook een noodzakelijke voorwaarde voor een efficiënte controle op vuurwapens.

Bij de opvolging na invoer moeten we een belangrijk onderscheid maken tussen vrij verkrijgbare en vergunningsplichtige vuurwapens. *Vrij verkrijgbare wapens* zijn wapens die iedereen zonder vergunning kan bezitten, bijvoorbeeld wapens die definitief onklaar gemaakt zijn, of antieke vuurwapens met een historische, folkloristische of decoratieve waarde (HFD-wapens). *Vergunningsplichtige* wapens zijn alle wapens die onder de Belgische wapenwet niet verboden of vrij verkrijgbaar zijn. Om die te bezitten en te gebruiken moet je een vergunning hebben. Het gaat bijvoorbeeld om jachtgeweren, pistolen en karabijnen.

Registratie van ingevoerde vergunningsplichtige vuurwapens

Het Centraal Wapenregister

Met de invoering van de wapenwet van 2006 werd een uitgebreid registratiesysteem voor vergunningsplichtige vuurwapens uitgewerkt. Het Centraal Wapenregister (CWR) speelt daarbij een cruciale rol. Het CWR is een geïnformatiseerde databank onder de vleugels van de federale politie, en toegankelijk voor alle betrokken diensten. Van elk vergunningsplichtig vuurwapen wordt het type, het merk, het model, het kaliber en het serienummer geregistreerd, alsook de identiteit van de eventuele verkoper of koper van het wapen. Vrij verkrijgbare vuurwapens worden echter niet geregistreerd in het CWR. Gezien het belang van het CWR, is het belangrijk dat de overheid voldoende in het register blijft investeren om een optimale tracering mogelijk te maken.

De eerste registratie van vergunningsplichtige vuurwapens in het CWR gebeurt door de Proefbank voor Vuurwapens in Luik. De Proefbank werd in 1672 opgericht en werkt in opdracht van de federale overheid. Men identificeert, test en markeert er onder meer alle vuurwapens die in België gefabriceerd of ingevoerd worden. De Proefbank staat sinds 2010 ook in voor de eerste registratie in het CWR van de vergunningsplichtige vuurwapens die in België worden ingevoerd, behalve indien ze bestemd zijn voor directe wederuitvoer naar het buitenland. De Proefbank registreert de kenmerken van het wapen en de identiteit van de invoerder nog voor de handelaars de wapens op de Belgische markt brengen.

Handelaars staan in voor het gros van de vuurwapens die in Vlaanderen worden ingevoerd. Na de eerste registratie in het CWR door de Proefbank, moeten handelaars de vergunningsplichtige wapens inschrijven in hun eigen registers. Deze registers worden eenmaal per jaar gecontroleerd. Wanneer de handelaar het wapen verkoopt of overdraagt, schrijft hij het wapen uit zijn register en wordt het wapen geregistreerd in het CWR op naam van de verwerper.

Er zijn verschillende registratietrajecten en bijhorende procedures afhankelijk van wie de vergunningsplichtige vuurwapens invoert, maar het komt er altijd op neer dat de gegevens in het CWR worden aangepast. Bij elke doorverkoop of verdere overdracht van het vuurwapen moeten gelijkaardige procedures gevolgd worden, zodat het CWR steeds updates krijgt. Op deze manier kunnen de in België circulerende vergunningsplichtige vuurwapens te allen tijde getraceerd worden. Sinds 2010 heeft ook de Vlaamse Dienst Controle Strategische Goederen (DCSG) toegang tot het CWR. Dit kan nuttig zijn bij het behandelen van een aanvraag voor een invoerlicentie, bijvoorbeeld om te controleren of iemand die een wapen wenst in te voeren, een vergunning heeft om dat wapen in België te bezitten. Door middel van het CWR kan de bevoegde Vlaamse dienst in principe ook traceren waar individuele vergunningsplichtige vuurwapens na hun invoer terechtkomen.

Geen registratie van ingevoerde vrij verkrijgbare vuurwapens

Hoewel er voor de invoer van vrij verkrijgbare wapens een (gewestelijke) invoerlicentie nodig is, moeten deze wapens na hun effectieve invoer niet geregistreerd worden in het CWR door de Proefbank. Particulieren die vrij verkrijgbare wapens invoeren hoeven dit ook niet te melden aan de provinciale wapendiensten en erkende wapenhandelaars dienen ze niet in te schrijven in hun registers. Ook bij verdere verkoop of overdracht dient dit niet geregistreerd te worden in het CWR. Hierdoor is het onmogelijk om de vrij verkrijgbare ingevoerde vuurwapens te controleren en te traceren.

Omdat de Belgische regelgeving m.b.t. vrij verkrijgbare wapens soepeler is dan die in de buurlanden kwamen de afgelopen jaren veel buitenlanders naar Belgische wapenbeurzen om deze wapens aan te kopen. Velen onder hen vroegen echter niet de nodige vergunningen voor de overbrenging van wapens naar hun eigen land. Om dat soort wapentoerisme zoveel mogelijk tegen te gaan, werd ondertussen wel opgelegd aan de handelaars die op wapenbeurzen vrij verkrijgbare wapens te koop aanbieden, om registers bij te houden. Zo kunnen buitenlandse overheden op de hoogte worden gebracht van de wapenaankopen van hun onderdanen.

De meeste van de vrij verkrijgbare vuurwapens die in Vlaanderen worden ingevoerd kunnen echter niet getraceerd worden, noch door de Vlaamse DCSG, noch door de betrokken federale en provinciale overheidsdiensten. Dit is vooral een probleem voor de bijkomende lijsten van historische, folkloristische en decoratieve wapens (HFD-wapens) die vrij verkrijgbaar zijn. Op deze lijsten staan namelijk ook wapens die niet echt zeldzaam zijn, waarvoor de munitie soms nog op de markt beschikbaar is, en die door de politiediensten in het criminele milieu worden aangetroffen. Recent beslisten de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken om de lijsten van HFD-wapens te schrappen. Dat zou een oplossing bieden voor het 'zwart gat' in de tracement van vuurwapens.

Meer weten?

Het volledige rapport '*De registratie en traceerbaarheid van ingevoerde vuurwapens*' vind je op www.vlaamsvredesinstituut.eu.